

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від 9 вересня 2020 р.

№ 43/5

Щодо законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (реєстр. № 3790)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (реєстр. № 3790), поданий народними депутатами України Жупаниним А.В., Шипайлом О.І., Припутнем Д.С. та іншими, і відзначає.

Метою законопроекту визначено удосконалення норм Закону України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях" за результатами практичного його застосування та впровадження нових вимог Ініціативи прозорості у видобувних галузях (далі - ІПВГ). Текст Стандарту ІПВГ 2019 року (українською мовою) розміщений на офіційній інтернет-сторінці зазначеної Ініціативи <https://eiti.org>.

Ідея забезпечення прозорості у видобувних галузях заслуговує на підтримку, проте до запропонованого тексту законопроекту можна надати такі зауваження.

Закон України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях" поширюється на всіх суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, материнські підприємства у видобувних галузях незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, відповідні центральні органи виконавчої влади, а також на отримувачів платежів. Законопроектом пропонується по тексту зазначеного Закону України слова "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері енергетики та вугільної промисловості" у всіх відмінках замінити словами "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері енергетики" у відповідних відмінках. На звернення Комітету до зазначеного органу про надання інформації щодо прозорості у видобувних галузях щоразу отримувалася відповідь, що це не передбачено положенням про

Міністерство. На сьогодні державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр реалізує Державна служба геології та надр України. Її пріоритетами є подолання корупції і створення ефективних сервісів для надрокористувачів, модернізація законодавства, що регулює відносини у сфері надрокористування, побудова чесних і прозорих механізмів взаємодії бізнесу і держави, залучення інвестицій у галузь. Тому було б доцільно, враховуючи розділення Мінекоенерго на два Міністерства, по тексту законопроекту слова "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері енергетики" в усіх формах замінити відповідно словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр".

Стандарт ІПВГ передбачає забезпечення розкриття інформації щодо принципів управління видобувним сектором (правова система і податковий режим, укладання контрактів і надання ліцензій, реєстр ліцензій, контракти, бенефіціарним власність, участь держави в видобувному секторі, розвідувальні роботи, видобуток, експорт), а також розкриття інформації про отримані кошти, розподіл доходів, перекази коштів на субнаціональний, місцевий рівень, управління доходами і витратами, зокрема про витрати компаній на соціальні потреби і охорону навколишнього середовища, квазіфіскальні витрати державних підприємств, огляд внеску видобувного сектора в економіку і вплив видобувних галузей на навколишнє середовище, у тому числі інформації про оцінку впливу на навколишнє середовище, регулярні процедури моніторингу стану навколишнього середовища, зобов'язання щодо охорони навколишнього середовища, програми екологічної реабілітації та відновлення навколишнього середовища. Не весь обсяг цієї інформації покладено в основу законопроекту, що свідчить про часткове впровадження нових вимог ІПВГ та неповне досягнення мети законопроекту.

З іншого боку, ряд положень законопроекту, наприклад, щодо створення та роботи багатосторонньої групи з імплементації ІПВГ (у тексті Стандарту ІПВГ - багатосторонньої групи зацікавлених осіб), наділення національного секретаріату ІПВГ функціями, відмінними від збору інформації, що підтверджують відповідність Стандарту ІПВГ, а також щодо визначення окремо суми платежів за викиди двоокису вуглецю (у тексті Стандарту ІПВГ вимога відсутня), визначення кількості працівників кожної статі (у тексті Стандарту ІПВГ - забезпечення гендерного балансу в своєму складі на шляху до досягнення цілі рівноправності гендерів) тощо не передбачено новим Стандартом ІПВГ.

ІПВГ по суті є стандартом, в рамках якого розробляються відповідні критерії та правила, у які включаються вимоги щодо його реалізації. Тобто вирішення питань практичного виконання ІПВГ має здійснюватися на підзаконному рівні. Комітет вважає, що реалізація ряду положень законопроекту виконавчого та технічного характеру (подання звітів та їх форм, копій документів, їх форматів тощо), які стосуються формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, має бути перенесено на рівень прийняття рішень Кабінету Міністрів України, який здійснює виконавчу владу безпосередньо та

через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів, як це передбачено Законами України "Про Кабінет Міністрів України" та "Про центральні органи виконавчої влади".

Законопроект за змістом, окрім діяльності у видобувних галузях, пов'язаний з формуванням та забезпеченням реалізації державної політики у сфері зовнішніх відносин України, сприянням входженню України до світового інформаційного простору, піднесенню її міжнародного авторитету, формуванню позитивного іміджу держави як надійного і передбачуваного партнера, стосується ряду аспектів міжнародного характеру і може мати наслідки для міжнародних відносин України. Тому було б доцільно отримати щодо нього висновок Кабінету Міністрів України з обов'язковим залученням МЗС, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерства енергетики, Державної служби геології та надр.

Законопроект потребує юридичного доопрацювання. Наприклад, потребує уточнення застосоване у законопроекті поняття "розкриття інформації" у видобувних галузях, яке має здійснювались відповідно до чинного законодавства про інформацію (Закону України "Про інформацію", "Про звернення громадян", "Про доступ до публічної інформації"). Зазначена у законопроекті інформація щодо екологічного податку, платежів за викиди двоокису вуглецю є частиною інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічної інформації), поняття якої та вимоги до еколого-інформаційного забезпечення встановлено у статтях 25, 25¹ Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", із якими мають бути узгоджені відповідні положення законопроекту. Також потребує уточнення положення статті пункту 7 частини 1 розділу I законопроекту у частині віднесення до повноважень багатосторонньої групи з імплементації ІПВГ "визначення переліку корисних копалин загальнодержавного значення, розкриття інформації щодо яких обов'язкове відповідно до цього Закону" з урахуванням положень статті 6 Кодексу України про надра, згідно з якою віднесення корисних копалин до корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Крім того, у визначенні терміну "видобувні галузі" потребує пояснень віднесення до видобувних галузей промисловості тих, які пов'язані із діяльністю з реалізації видобутої продукції, транспортуванням трубопроводами природного газу, нафти та газового конденсату, у тому числі з метою транзиту, адже відносини у галузі трубопровідного транспорту регулюють закони України "Про транспорт", "Про трубопровідний транспорт" та інші, зміни до яких вносити не передбачається, при чому трубопровідний транспорт становить єдину транспортну систему України (абзац 5 частини 1 статті 21 Закону України "Про транспорт"). У розділі II необхідно зазначити назву Закону, вимоги статей 5, 11, 12 якого пропонується не поширювати на суб'єктів господарювання.

Перехід надрокористувачів в Україні на звітування відповідно до нових вимог ПІВГ потребуватиме внесення змін до ряду нормативно-правових актів, про що зазначено у розділі II законопроекту. Проте до нього не додано перелік нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття, як це передбачено частиною 8 статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

Зважаючи на викладене, Комітет **в и р і ш и в:**

1. Рекомендувати Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію про повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (реєстр. № 3790), поданого народними депутатами України Жупаниним А.В., Шипайлом О.І., Припутнем Д.С. та іншими.

2. Рішення направити до Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО